

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини**

ВІСНИК
УКРАЇНСЬКО-ТУРКМЕНСЬКОГО
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ

ВИПУСК 1

Частина II

Умань
2017

УДК 37(477+575.4)(06)
ББК 74(44кр+5тур)я43
В 53

*Затверджено до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 12 від 27 червня 2017 р.)*

Редакційна колегія:

Безлюдний О.І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор;
Сокирська В.В. – кандидат історичних наук, професор,
проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва (головний редактор);
Курмаєв П.Ю. – доктор економічних наук, професор;
Цимбал Н.А. – кандидат філологічних наук, професор;
Лаврик О.Д. – кандидат географічних наук, директор Українсько-туркменського
культурно-освітнього центру (заст. головного редактора);
Сушкевич О.В. – кандидат філологічних наук, доцент;
Загоруйко Л.О. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Валюк В.Ф. – кандидат хімічних наук, доцент;
Якимчук Р.А. – кандидат біологічних наук, доцент;
Мельник О.С. – кандидат технічних наук, доцент.

Відповідальний за випуск: *Лаврик О.Д.*

В 53 Вісник Українсько-туркменського культурно-освітнього центру :
міждисциплінарний науковий збірник. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. –
Вип. 1, Ч. II. – 194 с.

У збірнику опубліковані результати наукової роботи студентів та викладачів УДПУ імені Павла Тичини. Розриті актуальні питання у галузях соціально-педагогічних, природничо-математичних, гуманітарних та економічних досліджень. Видання буде корисним для студентів, викладачів, аспірантів та вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

The results of scientific work of students and lecturers of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University had been published in the proceedings. Current issues in social, educational, natural and mathematical, humanitarian and economic research had been revealed. The proceedings will be useful for students, lecturers and teachers of secondary schools.

**УДК 37(477+575.4)(06)
ББК 74(44кр+5тур)я43**

ЗМІСТ

ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Білецька І. О., Грабова Т. Англійські лексичні та граматичні емфатичні конструкції та їх ознаки.....	5
Білецька І. О., Сікорська С. Особливості омонімії та спосіб зняття труднощів її перекладу в науково-технічних текстах.....	11
Бондарук Я. В., Реєнт О. Підвищення інтересу учнів до вивчення англійської мови.....	15
Волошина Г. П., Багрій О. Рідна мова як засіб громадянського виховання у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.....	21
Гребенюк А., Діденко Л., Діденко С. Туркменістан на міжнародній арені.....	27
Косінська Т. В., Калабська В. С. Музичний конкурс як необхідний компонент у формуванні музично-виконавської компетентності учнів-бандуристів ПСМНЗ.....	33
Краснобокий Ю. М., Чембергенов І. Перший доктор наук Туркменістану.....	38
Куценко С. Ю. Музей у сучасному інформаційному просторі: потенціал соціальних мереж.....	39
Лаухіна І. С., Мальченко А. Лексико-семантична група назв учнів у французькій мові Франції, Бельгії, Швейцарії та Квебеку.....	44
Максимчук О. В., Мовлямбердієв В. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві.....	48
Ріднева Л. Ю., Осіпчук Г. В., Могілевець Т. М., Руда О. А. Туркменська література в контексті сучасних міжкультурних зв'язків.....	53
Скрипник О. М. Туркменістан та ООН: історія співпраці.....	60
Ткачук М. М. Ціннісний вимір змісту українського національного виховання: минуле і сучасність.....	65
Цимбал Н. А., Токлієв Д. Мета і завдання зіставного лінгвістичного аналізу української і туркменської мов.....	74
Шачковська Л. С., Абдикодиров О. Політичний аспект міграційних проблем в європейських країнах.....	76

Шачковська Л. С., Байкулов Ш. Ісламський екстремізм та міжнародний тероризм як загроза для сучасного світу.....	84
Шачковська Л. С., Джумаєв Ш. Особливості формування політичної культури молоді в Україні.....	91
Шачковська Л. С., Ібрагімов Б. Роль українського миротворчого контингенту в міжнародних миротворчих операціях.....	99
Шачковська Л. С., Кличов М. Антропологічні виміри глобалізації	108
Шачковська Л. С., Худайкулова А. Інформаційний тероризм як феномен сучасної міжнародної політики.....	115
Шачковська Л. С., Худайназарова Ю. Гендерні трансформації у політично-соціальній сфері суспільства.....	124

ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Автомесенко А. А. Паблік рілейшнз.....	131
Білошкурський М. В. Фактори та резерви зростання прибутку малого підприємства.....	136
Бовкун О. А. Економічний розвиток агропродовольчих підприємств в контексті економічної безпеки.....	142
Гарматюк О. В., Вовк Т. Використання Інтернет-маркетингу як засобу просування послуг на ринку.....	148
Гарматюк О. В., Коваль М. Дослідження економічних та організаційних методів управління конкурентоспроможності підприємства.....	153
Гарник О. А., Починок У. Сутність інноваційного розвитку в умовах економічної конкуренції.....	159
Коган Н. Ю. Здійснення іпотечних земельних операцій сільськогосподарськими підприємствами.....	164
Побережець Н. Б., Червона К. О. Менеджмент якості як фактор підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств.....	170
Слатвінська Л.А., Поворознюк І.М., Литвин О.В. Роль екскурсійної діяльності в розвитку внутрішнього та міжнародного туризму.....	176
Станіславчук Н. О., Люльченко В. В. Банківська система України: стан та перспективи розвитку в умовах фінансової глобалізації	182
Стойка С. О., Кравченко Ю. М., Мельничук Я. В. Податкова безпека як система захисту національної економіки України.....	188

провели жодної успішної кампанії з PR. То що ж ми маємо? Західні технології уповільнюють розвиток національного PR, внутрішні засоби не працюють узагалі.

Визначаючи перспективи PR в Україні, сподіваємося на певні зрушення на краще. Але «певні» не означають «адекватні». Експерти передбачають, що просування PR в Україні буде підкріплене російським досвідом. Очікується, що ця галузь охопить приватний сектор, але все ж головну увагу буде зосереджено на політиці.

Список використаних джерел

1. Smith R. Public Relations History (www.snybuf.edu/~ronsmith/rdshistory.htm)
2. The Baltic PR Weekend 2008: PR-специалисты – о главном. – <http://propr.com.ua/>.
3. Блек З. Паблік рілейшнз. Що це таке? М., Модіма прес, 1990.
4. Сіняява І. М. Паблік рілейшнз в комерційній діяльності. М., ЮНИТИ, 1998.
5. Паблік рілейшнз. Зв'язки з громадськістю. Асоціація авторів і видавців «Тандем». М., ЕКМОС, 2001.
6. Зернецька. О. Трансформація типів новинних передач в політичній комунікації // Нова політика. – 2006. – № 1. – С. 194–198.
7. «Чорний» PR – виняток чи норма? – <http://www.mediareform.com.ua/article.php?articleID=217>.

ФАКТОРИ ТА РЕЗЕРВИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Білошкурський М. В., канд. екон. наук,
доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки
УДПУ ім. П. Тичини

Анотація

У статті класифіковано основні фактори впливу на прибуток малого підприємства як зовнішні і внутрішні. Обґрунтовано необхідність дослідження напрямів зниження витрат, як резервів зростання прибутку малого підприємства. Проведено аналіз динаміки прибутковості підприємств України за видами діяльності у 2010-2015 рр. Досліджено основні внутрішні фактори, які впливають на прибутковість малого підприємства, їх стан в Україні та пропозиції щодо їх активізації.

Ключові слова

Прибуток, мале підприємство, собівартість, витрати, ресурси, ефект, фактор.

Abstract

The major factors of impact on small business income such as external and internal were classified. The necessity of the research areas of cost reduction, as revenue growth stocks of small companies was grounded. The analysis of the dynamics of Ukraine profitability of enterprises' activity in 2010-2015 was made. The basic internal factors that affect the profitability of small businesses, their status in Ukraine and proposals for their enhancement had been studied.

Keywords

Profit, small enterprise, cost, spending, resources, effect, factor.

Економічний розвиток підприємства залежить від багатьох факторів, які мають безпосередній вплив на собівартість виробленої продукції. Обґрунтування і вибір стратегії зниження поточних витрат малого підприємства повною мірою залежить від стратегії розвитку національної економіки. До стратегії зниження поточних витрат у масштабі підприємства можна насамперед віднести розміщення економічного потенціалу на його території, можливість комплексного використання природних ресурсів, створення територіально-виробничих комплексів. Обґрунтуванням і виборам стратегії та її узагальненням має стати комплексна програма, яка охоплюватиме стратегію науково-технічного і соціально-економічного розвитку на майбутнє.

Як відомо, структура витрат на собівартість продукції включає:

- елементи операційних витрати, як то матеріальні затрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати;
- змішані витрати (% за кредит, відрахування, представницькі витрати, рекламу, підготовку кадрів, утворення страхових фондів тощо);
- витрати, що нараховуються на фінансові результати.

При розробці стратегічних напрямків регулювання поточних витрат на підприємстві необхідно враховувати вище перераховані, можливо часом непередбачувані, витрати, які мають місце в процесі виробництва. Собівартість продукції є одним з найважливіших показників, який комплексно характеризує якісні зміни в техніці, технології, організації праці та виробництва, що відбуваються на підприємстві.

Зниження витрат виробництва та собівартості продукції є однією з основних умов забезпечення зростання прибутку підприємства, підвищення рентабельності та ефективності його роботи.

Ефект від зниження матеріальних витрат можна обчислити за формулою:

$$E = (M_0 - M_1) \cdot V_f \cdot C_p, \quad (1)$$

де M_0 – норма витрат матеріалів до впровадження організаційно-технічних заходів;

M_1 – норма витрат матеріалів після впровадження організаційно-технічних заходів;

V_f – фактична кількість виробів;

C_p – планова ціна матеріалів [1, с. 304].

Ефект від зменшення витрат на оплату праці:

$$E = (T_0 - T_1) \cdot T_C \cdot V_f, \quad (2)$$

де T_0 – трудомісткість виробів до впровадження організаційно-технічних заходів;

T_1 – трудомісткість виробів після впровадження організаційно-технічних заходів;

T_C – середньо-годинна тарифна ставка;

V_f – фактична кількість виробів [1, с. 305].

За рахунок ефективнішого використання виробничого обладнання:

$$E = (A_1 - A_0) \cdot T_{Пф}, \quad (3)$$

де A_1 – сума амортизації обладнання на одну тис. грн виготовленої продукції у звітному періоді;

A_0 – сума амортизації обладнання у плановому періоді;

ТПФ – обсяг товарної продукції і звітному періоді [1, с. 306].

Аналіз собівартості продукції закінчується зведеним підрахунком резервів її зниження та розробкою заходів, спрямованих на використання резервів:

- витрат уречевленої праці, що може бути досягнуто поліпшенням використання засобів та предметів праці;
- затрат живої праці, що можуть бути скорочені за умови зростання продуктивності праці;
- адміністративно-управлінських витрат, зниження яких досягається розумною економією.

Основним шляхом зниження рівня собівартості продукції малого підприємства є скорочення тих витрат, які мають найбільшу частку в її структурі.

Зниження собівартості одиниці продукції та витрат на одну гривню продукції досягається такими заходами:

- збільшенням обсягу виробленої продукції;
- зменшенням витрат у результаті впровадження організаційно-технічних заходів;
- усуненням непродуктивних витрат і невиправданих перевитрат за елементами і калькуляційними статтями.

Збільшення випуску та реалізації продукції сприяє зниженню собівартості одиниці продукції за рахунок економії умовно-постійних витрат.

Для того, щоб домогтися успіхів у майбутньому і не витратити зайвого часу на виявлення резервів збільшення обсягів продукції і зниження собівартості за минулі періоди, необхідно систематично вести оперативний, внутрішньогосподарський та порівняльний аналіз.

Важливість дослідження питання прибутковості підприємств в Україні, особливо в останні роки підтверджує аналіз формування чистого прибутку (збитку) за видами економічної діяльності за 2010-2015 рр., який наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Чистий прибуток (збиток) підприємств України за видами економічної діяльності у 2010–2015 рр., млн грн*

Вид промислової діяльності	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Промисловість	11594,7	31961,6	2592,4	-4181,1	-178730,9	-185889,5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15653,0	20535,7	8826,6	9022,4	-9967,6	-23798,9
Переробна промисловість	-3152,2	4294,9	-11571,9	-10920,4	-142547,0	-127981,2
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	2238,8	2303,6	7183,9	6531,7	-16906,0	-16651,9

текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	-20,1	152,3	20,0	162,5	-636,6	513,9
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	634,6	505,6	264,6	553,2	-4278,7	-1649,3
виробництво коксу та продуктів нафтопереробки	-1838,9	-2274,1	-4323,5	-300,9	-4656,0	-4377,8
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	-2369,2	-1893,2	-7980,8	-8538,8	-35006,4	-31132,8
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	622,9	619,4	916,4	1068,0	501,0	1419,8
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	-1134,3	-195,2	-1097,1	-948,5	-15378,8	-13011,4
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	-5720,5	-5986,7	-16379,7	-13022,3	-41948,8	-46729,4
Машинобудування	4204,9	10639,6	9268,8	2768,6	-22380,2	-15799,8
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	-65,4	1123,3	320,1	199,4	-1759,1	18,1
виробництво електричного устаткування	440,8	34,6	1125,8	506,2	-4693,9	-4423,6
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	1000,8	1701,7	1429,3	759,9	-4425,7	-3471,6
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2828,7	7780,0	6393,6	1303,1	-11501,5	-7922,7
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	229,6	423,6	555,5	806,1	-1856,5	-562,5
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	746,5	9208,8	5651,6	-611,9	-23823,3	-31760,2
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	-1652,6	-2077,8	-313,9	-1671,2	-2393,0	-2349,2

* складено за даними, наведеними у [2]

Стан промислових підприємств за досліджувані роки значно погіршився. Адже загальна величина чистого прибутку за 2010–2015 рр. зменшилась на 197,5 млрд. грн. Дане зниження було спричинене загальним зниженням отриманого чистого прибутку та збільшенням збитків майже у всіх галузях промисловості.

Чистий прибуток добувної промисловості зменшився на 39,5 млрд.

грн., переробної промисловості на – 124,8 млрд. грн., машинобудування – на 20,0 млрд. грн. Прибуток, отримуваний з постачання електроенергії та газу, зменшився на 32,5 млрд. грн., а від водопостачання – на 696,6 млн. грн.

Дане зниження вказує на важкий економічний стан усіх промислових підприємств, не беручи до уваги вид їх діяльності. Тому проблема формування прибутку, та пошук факторів його зростання стає надзвичайно важливою у сучасні кризові роки.

Визначення прибутку малого підприємства як підсумкового показника діяльності потребує детального його аналізу. На формування прибутку впливає значна кількість факторів, таких як: сфера та галузь діяльності підприємства, законодавчі норми щодо оподаткування, загальне економічне середовище, географічне розташування підприємства та ринку збуту, всі види операційних витрат, собівартість продукції та рентабельність. Слід зауважити, що прибуток є системною категорією, його визначають на макро- і мікрорівнях діяльності суб'єктів господарювання. З одного боку, прибуток підприємств та організацій є загальним показником стану економіки країни, з іншого – прибуток слугує основним показником результативності діяльності кожного малого підприємства. В узагальненому вигляді, фактори, які впливають на прибуток, представлені на рис. 1.

Рис. 1. Фактори впливу на прибуток малих підприємств [4, с. 24]

Таким чином, загальне економічне визначення категорії «прибуток» формується багатьма факторами зовнішнього середовища та факторами діяльності підприємства. Проте, крім загальноабстрактного визначення даної категорії, існують певні законодавчі норми, які її регулюють. Прибуток є бухгалтерською категорією з певною методикою обчислення та принципами оподаткування, які закріплені діючим

законодавством. Згідно ст. 134.1.1 Податкового кодексу України, «прибуток визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг» [3].

Недивлячись на важливість загального економічного становища держави, важелів державного впливу на малий бізнес, існує пряма залежність між внутрішніми факторами впливу на прибутковість та ефективністю малого бізнесу. Сукупність внутрішніх факторів, їх стан та пропозиції розглянуті в табл. 2.

Таблиця 2

Внутрішні фактори, які впливають на прибутковість малих підприємств [4, с. 26]

Фактор	Стан в Україні	Пропозиції
1. Обсяг реалізації продукції (робіт, послуг)	Малі підприємства практично не взаємодіють з великим бізнесом, не виконують державні замовлення, мало уваги приділяється активним продажам.	Пошук нових ринків збуту, збільшення чисельності персоналу, який займається збутом, орієнтування на продаж продукції великому бізнесу і державі.
2. Власний капітал	Капітал формується тільки в момент створення підприємства, зароблені гроші не збільшують власний капітал, а виводяться.	Пошук методів збільшення власного капіталу: фінансування, кредитування, інвестиції.
3. Кредиторська заборгованість	Кредитування малого бізнесу практично відсутнє, але підприємці не шукають можливостей для кредитування.	Використовувати позикові кошти, які виділяє уряд і зарубіжні фонди підтримки малого бізнесу. Активно займатися залученням капіталу від приватних інвесторів.
4. Оборотні активи	Велика частина малих підприємств займається перепродажем товарів і послуг від великих підприємств, що не дає їм конкурентної переваги. Більшу частину капіталу займають оборотні активи.	Орієнтування малого бізнесу на виробництво і продаж високомаржинальних товарів і послуг.
5. Мотивація персоналу	Низька мотивація персоналу, брак грошових коштів для забезпечення конкурентної оплати праці.	Введення відрядної оплати праці, включення потрібного персоналу в розподіл прибутку.

Таким чином, підвищення прибутковості малого підприємництва потребує вдосконалення системи державного регулювання, податкової системи та принципів побудови бізнесу. Першочерговим завданням для розвитку малого бізнесу є покращення умов його діяльності, які були зазначені в дослідженні.

Отже, основним показником ефективності функціонування малого підприємництва виступає прибуток з урахуванням рентабельності продукції. Прибуток є важливою бухгалтерською категорією, яка закріплена законодавством України, в тому числі і Податковим кодексом

України. До зовнішніх факторів впливу на прибуток малого підприємства відносяться: економічна ситуація в світі, країні, регіоні, населеному пункті; рівень конкуренції; державне регулювання підприємництва; сфера та галузь діяльності підприємства; очікування населення. Серед внутрішніх факторів впливу на прибуток малого підприємства виділяються: обсяг реалізації товарів, робіт або послуг; собівартість; рентабельність; всі види витрат; кадрова політика; маркетинг; менеджмент.

Отже, сучасний стан прибутковості промислових підприємств є вкрай важким, тому вони потребують пошуку шляхів та резервів для збільшення отриманого прибутку. Найважливішими факторами максимізації прибутку є саме внутрішні фактори, такі як обсяг готової продукції, точніше її зростання; зниження собівартості виготовленої продукції; підвищення якості товарів для продажу; зростання продуктивності праці на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Бойчик, І. М. Економіка підприємства / І. М. Бойчик. – К. : Атіка, 2004. – 480 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02 грудня 2010 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Падерін, І. Д. Концепція підвищення прибутковості малого підприємництва регіону в умовах сучасної ринкової економіки / І. Д. Падерін, А. О. Корнецький // Економіка та держава. – 2012. – № 8/2012. – С. 24–26.

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

**Бовкун О. А., канд. екон. наук, доцент кафедри маркетингу
та управління бізнесом
УДПУ ім. П. Тичини**

Анотація

В даній статті детально розкрито стан економічного розвитку агропродовольчих підприємств саме в контексті економічної безпеки, наведений структурний аналіз балансу підприємств агропродовольчої сфери, проведений аналіз співвідношення оборотних і необоротних активів, а також наведені показники ліквідності підприємств агропродовольчої сфери, детально досліджено проблему нестачі економічних ресурсів.

Ключові слова

Економічна безпека, баланс, оборотні активи, необоротні активи, ліквідність, економічні ресурси, механізми економічного захисту.

Abstract

The expanded state of economic development of agro-food enterprises in the context of economic security was studied, structural analysis of the balance sheet of agri-food sector was